

Broj: 0102-9057-1/2021
Podgorica, 28.12.2021. godine

CRNA GORA	
SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	30.12.2021. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/21-48
VEZA:	
EPA:	405 XXVII
SKRAĆENICA:	
PRILOG:	

SKUPŠTINA CRNE GORE
Gospodin Alekса Bećić, predsjednik

Predmet: Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2022. godinu

Uvaženi gospodine Predsjedniče,

Odredbama člana 71 stav 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore (»Službeni list Crne Gore», br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17) propisano je da Centralna banka Crne Gore svoj Finansijski plan, nakon donošenja, dostavlja Skupštini Crne Gore i Vladi Crne Gore, **radi upoznavanja**.

Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2022. godinu donio je Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 22. decembra 2021. godine.

U skladu sa navedenim, u prilogu dostavljamo Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2022. godinu, radi upoznavanja.

S poštovanjem,

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 12 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Sl. list CG“, br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 22.12.2021.godine, donio je

**ODLUKU
O FINANSIJSKOM PLANU CENTRALNE BANKE CRNE GORE
ZA 2022. GODINU**

1. Donosi se Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2022. godinu, sa planiranim prihodima i rashodima u ukupnim iznosima:
 - a) sredstva prihoda 17.108.000 EUR
 - b) sredstva rashoda 14.958.000 EUR
 - c) sredstva neto dobiti 2.150.000 EUR
2. Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2022. godinu daje se u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.
3. Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana donošenja.

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

O. br.0101-8692-5/2021
Podgorica, 22.12.2021.godine

FINANSIJSKI PLAN

Centralne banke Crne Gore za 2022. godinu

Podgorica, decembar 2021. godine

**FINANSIJSKI PLAN
Centralne banke Crne Gore za 2022. godinu**

I. UVODNE NAPOMENE

Odredbama člana 71 stav 2 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore (»Sl. list Crne Gore«, br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17), (u daljem tekstu: Zakon) propisano je da Centralna banka planira svoje prihode i rashode u finansijskom planu, koji donosi do 31. decembra tekuće za narednu godinu.

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 12 Zakona, Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 22.12.2021.godine, donio je Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2022.godinu.

Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2022. godinu sadrži pregled planiranih prihoda i rashoda Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) za 2022. godinu.

Prihodi Centralne banke ostvaruju se u skladu sa odredbama člana 66 Zakona.

Rashodi Centralne banke predstavljaju procijenjene troškove poslovanja Centralne banke potrebne za ostvarivanje funkcija Centralne banke u 2022. godini i realizaciju poslova i zadataka utvrđenih Programom rada Centralne banke za 2022. godinu.

II. STATUS CENTRALNE BANKE

Status, ciljevi, funkcije, poslovanje i organizacija Centralne banke uređeni su Ustavom Crne Gore i zakonom kojim se uređuje Centralna banka. Odredbama člana 143 Ustava Crne Gore propisano je da je Centralna banka Crne Gore samostalna organizacija, odgovorna za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema i da Centralnom bankom Crne Gore upravlja Savjet Centralne banke, a rukovodi guverner Centralne banke.

Centralna banka Crne Gore osnovana je Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore ("Službeni list RCG", br. 52/00, 53/00, 47/01 i 4/05), koji je Skupština Crne Gore donijela u novembru 2000. godine.

Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore ("Sl. list CG", br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17) stvorene su pravne prepostavke za usklađivanje statusa, ciljeva, funkcija i organizacije Centralne banke Crne Gore sa članom 143 Ustava Crne Gore, na način kojim se optimalno unapređuje upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom i, istovremeno, obezbeđuje očuvanje nezavisnosti Centralne banke.

Ovim Zakonom je ostvarivanje funkcija Centralne banke i njeno poslovanje usklađeno sa opštim principima koji se odnose na poslovanje nacionalnih centralnih

banaka utvrđenih relevantnim propisima Evropske unije, i to odredbama Ugovora o funkcionisanju Evropske Unije (čl. 119 i 123, čl. 127 do 133) i odredbama Protokola broj 4. o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke.

III. CILJEVI I FUNKCIJE CENTRALNE BANKE

Saglasno Zakonu, osnovni cilj Centralne banke je podsticanje i očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, uključujući podsticanje i održavanje zdravog bankarskog sistema i sigurnog i efikasnog platnog prometa. Centralna banka, takođe, doprinosi postizanju i održavanju stabilnosti cijena.

Zakonom su utvrđene i funkcije Centralne banke. Saglasno Zakonu, Centralna banka:

- 1) nadzire održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline i donosi propise i mjere iz ove oblasti
- 2) uređuje poslovanje kreditnih institucija, izdaje dozvole i odobrenja za rad kreditnih institucija i vrši kontrolu kreditnih institucija, u skladu sa zakonom;
- 3) uređuje i obavlja poslove u vezi sa sanacijom, stečajem i likvidacijom banaka, u skladu sa zakonom;
- 4) uređuje i obavlja platni promet, u skladu sa zakonom;
 - 4a) izdaje odobrenja za pružanje platnih usluga platnim institucijama i vrši kontrolu platnih institucija, u skladu sa zakonom;
 - 4b) izdaje odobrenja za izdavanje elektronskog novca i za pružanje platnih usluga institucijama za elektronski novac i vrši kontrolu institucija za elektronski novac, u skladu sa zakonom;
 - 4c) uređuje poslove finansijskog lizinga, faktoringa, otkupa potraživanja, mikrokreditiranja i kreditno-garantne poslove, izdaje dozvole za rad i vrši kontrolu lica koja se bave tim poslovima, u skladu sa zakonom;
- 5) može biti vlasnik i operater platnog sistema i učesnik u drugom platnom sistemu;
- 6) izdaje dozvolu za rad platnog sistema čiji nije operater i vrši kontrolu i nadgledanje rada platnih sistema;
- 7) upravlja međunarodnim rezervama;
- 8) djeluje kao platni i/ili fiskalni agent prema određenim međunarodnim finansijskim institucijama i može biti predstavnik Crne Gore u međunarodnim finansijskim institucijama;
- 9) vrši makroekonomske analize, uključujući monetarne, fiskalne, finansijske i platnobilansne analize i može davati preporuke Vladi u oblasti ekonomske politike;
- 10) vrši identifikaciju, analizu i procjenu uticaja određenih faktora na stabilnost finansijskog sistema kao cjeline;
- 11) prikuplja i statistički obrađuje i objavljuje podatke i informacije koje su od značaja za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, koje su u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje statistika i statistički sistem;

11a) obavlja poslove zaštite prava i interesa korisnika potrošačkih kredita, korisnika platnih usluga i imalaca elektronskog novca, u skladu sa zakonom;

12) uspostavlja informacioni sistem za nesmetano izvršavanje svojih funkcija;

13) obavlja transfere na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu;

14) prima depozite kreditnih institucija, državnih organa i organizacija i drugih lica u skladu sa propisima;

15) otvara i vodi račune kreditnih institucija, državnih organa i organizacija, stranih banaka, centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija, organizacija koje doniraju sredstva državnim organima i organizacijama i drugih lica u skladu sa zakonom i drugim propisima i obavlja platni promet po tim računima;

16) donosi propise i mjere iz oblasti za koje je ovlašćena ovim i drugim zakonom;

17) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

Zakonom je detaljno uređeno i ostvarivanje funkcija Centralne banke i njeno poslovanje, a naročito:

- Monetarni i drugi instrumenti;
- Međunarodne rezerve Crne Gore;
- Obezbeđivanje i zaštita novčanica i kovanog novca;
- Odgovornost za funkcionisanje bankarskog sistema;
- Platni promet i platni sistemi;
- Prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija, uključujući statističke podatke i informacije;
- Odnosi Centralne banke i drugih državnih organa i organizacija;
- Upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom;
- Kapital, imovina, prihodi i rashodi Centralne banke.

IV. KADROVSKI POTENCIJAL CENTRALNE BANKE

Na dan 31.10.2021. godine u Centralnoj banci je bilo 379 zaposlenih radnika, od čega:

- 11 doktora nauka;
- 76 magistara nauka;
- 199 sa visokom stručnom spremom;
- 5 sa višom stručnom spremom;
- 78 sa srednjom stručnom spremom;
- 10 kvalifikovanih, polukvalifikovanih i nekvalifikovanih radnika.

V. PRIHODI I RASHODI CENTRALNE BANKE

Odredbama člana 66 Zakona propisano je da Centralna banka ostvaruje prihode po osnovu:

- 1) naknada za izdavanje dozvola i odobrenja u skladu sa zakonom;

- 2) naknada koje naplaćuje po osnovu kontrole koju sprovodi u skladu sa zakonom;
- 3) kamata i drugih prihoda na sredstva deponovana u inostranstvu;
- 4) pozitivnih kursnih razlika;
- 5) kamata na date kredite;
- 6) naknada za vršenje usluga, po tarifi koju utvrđuje svojim aktom;
- 7) kupovine i prodaje hartija od vrijednosti;
- 8) drugih naknada za obavljanje drugih poslova iz svoje nadležnosti;
- 9) korišćenja imovine.

Iz prihoda koje Centralna banka ostvari podmiruju se, u skladu sa odredbama člana 67 Zakona, sljedeći rashodi:

- 1) naknade na izdvojena sredstva obavezne rezerve banaka;
- 2) kamate na sredstva koja se drže kod Centralne banke;
- 3) troškovi obezbjeđivanja novčanica i kovanog novca;
- 4) troškovi po osnovu investiranja u hartije od vrijednosti;
- 5) negativne kursne razlike;
- 6) materijalni i nematerijalni troškovi i troškovi amortizacije;
- 7) troškovi zaposlenih u Centralnoj banci;
- 8) ostali troškovi koje Centralna banka ima u svom poslovanju.

Finansijski plan Centralne banke za 2022. godinu sačinjen je u skladu sa Odlukom o kontnom okviru Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“, br. 88/17). Centralna banka iskazuje stanje i evidentira promjene imovine, kapitala i obaveza, iskazuje rashode i prihode i utvrđuje rezultat poslovanja prema sadržini pojedinih računa u Kontnom okviru, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

VI. POLAZNE POZICIJE U PLANIRANJU ZA 2022. GODINU

Finansijski plan za 2022. godinu je pripremljen na osnovu: izvršenja finansijskog plana za deset mjeseci 2021. godine, projekcije očekivanih prosječnih stanja plasmana i depozita, predviđanja kretanja na međunarodnom finansijskom tržištu i ocjene efekata potencijalnog korišćenja instrumenata monetarne politike u narednoj godini, očekivanog obima poslova platnog prometa i broja izvršenih transakcija, planiranog obima transfera preko računa Centralne banke u inostranstvu, prihoda od prodaje mjeničnih blanketa i numizmatike, prihoda od kontrole banaka, pružaoca finansijskih usluga, platnih sistema i platnih institucija, prihoda od izdatih dozvola i odobrenja, prihoda od pretrage kreditnog registra i drugih prihoda od poslovanja, kao i projekcije finansijskih rashoda, troškova zaposlenih, administrativnih, operativnih i drugih troškova poslovanja. Takođe, s obzirom na specifičnosti nastavka poslovanja u vanrednim okolnostima izazvanim Covidom 19 i tokom 2022.

Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2022.godinu

godine, i pored porasta procenta imunizacije ukupne populacije i preduzimanja brojnih mjera za ublažavanje negativnih efekata iste, u planirane veličine prihoda i rashoda su implementirani i dalje prisutni negativni uticaji pandemije.

VII. PLANIRANI PRIHODI ZA 2022. GODINU

Finansijskim planom Centralne banke za 2022. godinu predviđeni su ukupni prihodi u iznosu od 17.108.000 EUR, sa sljedećom strukturu:

Tabela 1: Ukupni prihodi

PLANIRANI PRIHODI 2022					
NAZIV		Plan 2021	Plan za 2022.god.	Struktura Fin plana za 2022.	Index Plan 2022/ Plan 2021
1	2	3	4	5	6
1.	Finansijski prihodi	3.070.000	3.202.000	19	104
1.1.	Prihodi od kamata	2.680.000	3.082.000	18	115
1.1.1.	Prihodi od kamata na HOV koje se mijere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	765.000	1.182.000	7	155
1.1.2.	Prihodi od kamata na HOV- koje se mijere po amortizovanom trošku (AC)	1.820.000	1.818.000	11	100
1.1.3.	Prihodi od kamata na HOV-operativni portfolio koje se mijere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	95.000	82.000	0	86
1.1.4.	Prihodi od kamata na depozite	0	0	0	0
1.2.	Dobici po osnovu umanjenja rezervisanja	0	0	0	0
1.3.	Dobici od prodaje finansijskih sredstava	0	0	0	0
1.4.	Pozitivne kursne razlike	0	0	0	0
1.5.	Drugi finansijski prihodi	390.000	120.000	1	31
2.	Prihodi poslovanja i drugi prihodi	12.851.400	13.906.000	81	108
2.1.	Prihodi od naknada	11.843.700	13.046.800	76	110
2.1.1.	Prihodi od naknada za usluge platnog prometa	6.148.200	7.199.000	42	117
2.1.2.	Naknade za usluge sa gotovim novcem	250.000	355.000	2	142
2.1.3.	Naknade za sprovođenje prinudne naplate	587.800	668.800	4	114
2.1.4.	Naknade za poslove fiskalnog agenta	1.180.000	700.000	4	59
2.1.5.	Naknade za kontrolu poslovanja banaka, dozvole i odobrenja	3.161.000	3.562.000	21	113
2.1.6.	Naknade za usluge pretrage Kreditnog registra	500.700	551.000	3	110
2.1.7.	Naknada za kontrolu platnih sistema i platnih institucija	16.000	11.000	0	69

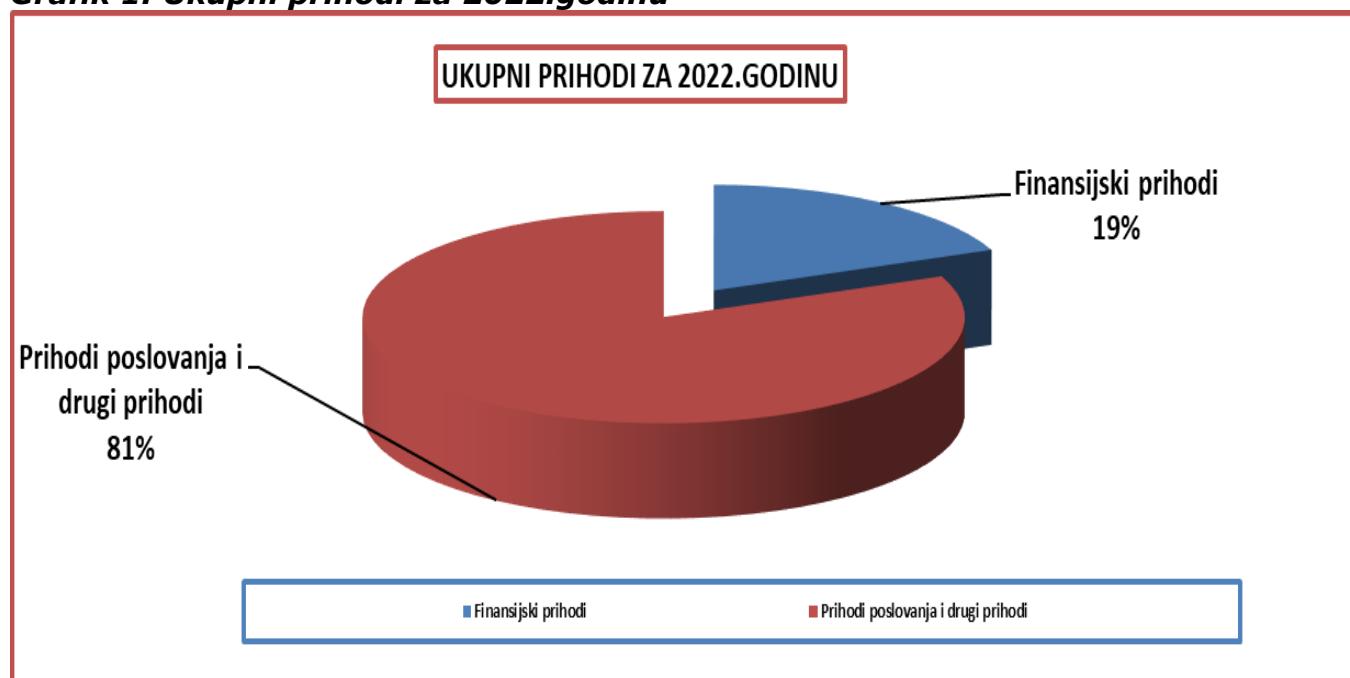
Finansijski plan Centralne banke Crne Gore za 2022.godinu

2.2.	Prihodi od određenih naknada	100.500	152.000	1	151
2.3.	Prihodi od operativnog lizinga	296.200	201.200	1	68
2.4.	Prihodi od prodaje	308.000	335.000	2	109
2.5.	Drugi prihodi	303.000	171.000	1	56
UKUPNO PRIHODI		15.921.400	17.108.000	100	107

Ukupni prihodi za 2022. godinu planirani su u iznosu od 17.108.000 EUR i za 7% su veći u odnosu na plan za 2021.godinu. Razlog planiranja većih prihoda u odnosu na plan za 2021.godinu, sadržan je u većem planiranom ostvarivanju prihoda od kamata na HOV koje se mijere po fer vrijednosti kroz OCI-dugoročne, kao i većim planiranim prihodima od naknada, određenih naknada i prihoda od prodaje.

Ukupne prihode čine finansijski prihodi i prihodi poslovanja i drugi prihodi.

Grafik 1: Ukupni prihodi za 2022.godinu

Finansijski prihodi su planirani u iznosu od 3.202.000 EUR, što je za 4% više u odnosu na plan za 2021.godinu. Finansijski prihodi čine 19% ukupno planiranih prihoda za 2022.godinu i odnose se na planirane prihode od kamata na finansijske instrumente-hartije od vrijednosti i druge finansijske prihode. Planiran je rast prihoda od kamata na investicioni portfolio (dugoročne hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju).

Dobici od prodaje hartija od vrijednosti i dobici po osnovu otpuštanja rezervisanja za očekivane kreditne gubitke (MSFI 9) i kursne razlike se, saglasno međunarodnim

računovodstvenim standardima ne planiraju, iz razloga nepredvidivosti njihovih vrijednosti i nemogućnosti realne procjene visine istih u budućnosti.

Planirani prihodi od kamata, koje čine prihodi od kamata na hartije od vrijednosti (u daljem tekstu HOV), koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat-dugoročne, HOV koje se mjere po amortizovanom trošku (investicioni portfolio do dospjeća) i operativni portfolio, iznose 3.082.000 EUR i čine 18% ukupno planiranih prihoda. Prihodi od kamata na sredstva deponovana u inostranstvu (depoziti) koji se mjere po amortizovanom trošku, nijesu planirani za 2022.godinu.

Planiranje prihoda od kamata bazirano je na sljedećim pretpostavkama i ocjenama:

- da će nivo ukupnih međunarodnih rezervi, odnosno obim raspoloživih sredstava za investiranje, iznositi prosječno oko 1.075 mil. EUR i
- da će se navedena sredstva formirati iz sledećih izvora:
 - sredstva Centralne banke (kapital)
 - ostali izvori (depoziti MF i računi klijenata)

Globalna strategija investiranja polazi od toga da će se ukupna sredstva od 1.075 mil. EUR međunarodnih rezervi investirati u dva osnovna finansijska instrumenta i to: hartije od vrijednosti (76%) i kratkoročne depozite (24%).

Planirani prihodi od kamata na HOV, kao polaznu osnovu imaju:

- prosječno stanje od 819 mil. EUR HOV koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat i HOV koje se mjere po amortizovanom trošku, i
- postojeće tržišne podatke o hartijama koje su dio ovog portfolija uzimajući u obzir reinvestiranja koja će se desiti u narednih 12 mjeseci (efektivnu kamatnu stopu koja se ostvaruje prilikom investiranja sredstava u ovu vrstu finansijskih instrumenata).

Ukupno planirani prihod od kamata na HOV se sastoji od prihoda na HOV koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)-dugoročne hartije od vrijednosti, prihoda od kamata na HOV-koje se mjere po amortizovanom trošku (AC) i prihodi od kamata na HOV-operativni portfolio.

Planirani prihod od HOV koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat-dugoročne i kratkoročne hartije od vrijednosti, iznosi 1.182.000 EUR a odnosi se na:

-planirani prihod od HOV koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat-dugoročne, koji iznosi 1.182.000 EUR i za 55% su veći u odnosu na plan za 2021. godinu. Naime, polazeći od planirane vrijednosti ovog portfolija, projektovanog prinosa od 0,26% na godišnjem nivou, tekućih performansi ovih hartija i uslova na

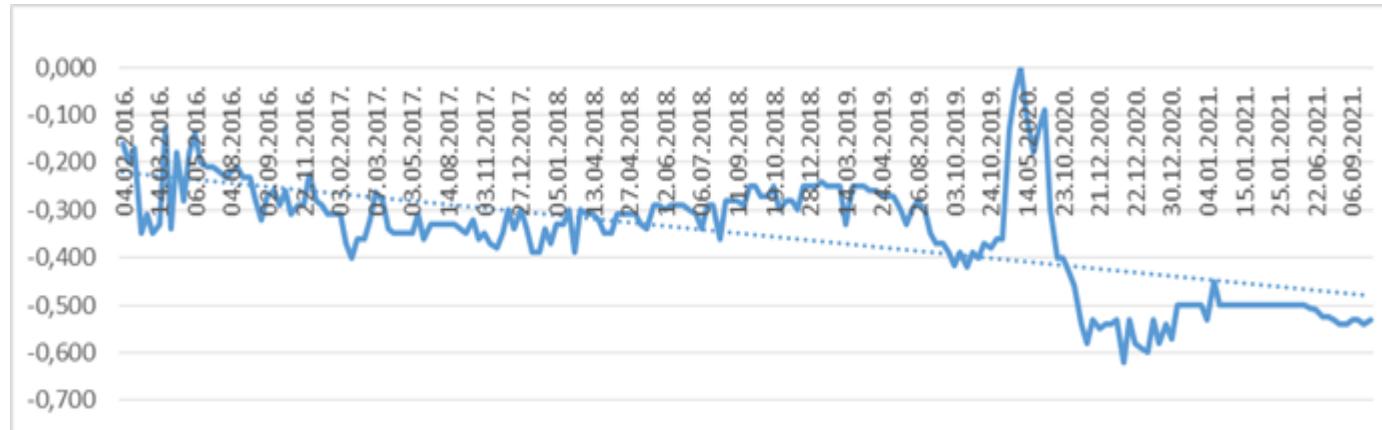
finansijskim tržištima i reinvestiranja u sledećih 12 mjeseci, planirani iznos se smatra realno ostvarivim;

-prihod od HOV koje se mijere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat-kratkoročne HOV-likvidni portfolio nije planiran. Naime, polazeći od vrijednosti portfolija, reinvestiranja tokom sledeće godine usled dospijeća HOV u ovom portfoliju, forward stope na ove finansijske instrumente, a posebno dalje izraženih negativnih tendencija na finansijskim tržištima u kojoj kratkoročni instrumenti koji su dio ovog portfolija teže ka depozitnoj stopi ECB-a i niže, čini objektivnom ovakvu projekciju pomenutog prihoda.

Prosječna efektivna kamatna stopa na portfolio koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat a koji ima karakter dugoročnosti, na 31.10.2021. godine, iznosi 0,33% dok je efektivna kamatna stopa na kratkoročne HOV u negativnoj zoni u prosjeku od -0,53%. U suštini, procjene prihoda od kamata za 2022.godinu polaze od nepovoljnih uslova i stanja koja su bila karakteristična za prethodne tri godine, pri čemu trenutna situacija i podaci ne ostavljaju prostor za značajnija optimistička predviđanja, pa stoga nije realno očekivati veća pomjerenja u pozitivnom smjeru na evropskom tržištu novca i kapitala (ECB-a je početkom Septembra donijela odluku da se referentne kamatne stope ne mijenjaju, kupovine u okviru regularnog programa kupovine sredstava-APP su zadržane na istom mjesecnom nivou a što se tiče prognoze stope inflacije projektovano je njeno smanjivanje sa 2,1% u 2021.godini na 1,7% u 2022.godini i 1,5% u 2023.godini).

Dakle, ECB je ponovila da će kamatne stope ostati na sadašnjim ili nižim nivoima sve dok se ne procijeni da će inflacija u srednjem roku biti stabilna na 2%. Referentne stope ECB-a se nijesu mijenjale od 2019. godine, dok smo u praksi imali trend pada ostvarenih stopa uslijed jačanja paketa kvantitativnih olakšica, o čemu svjedoči grafički prikaz u nastavku:

Grafik 2: Trend kretanja ostvarenih kamatnih stopa

Planirani prihodi od kamata na HOV-koje se mijere po amortizovanom trošku (AC) u ukupnom iznosu od 1.818.000 EUR, odnosi se na prihod od euroobveznica po stopi

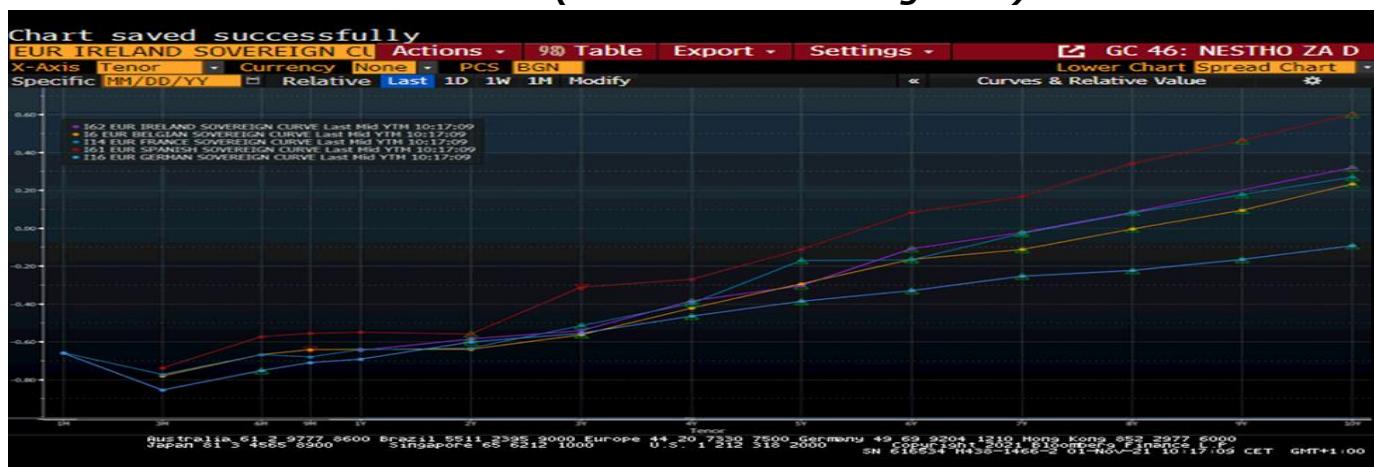
prinosa od 2,12% i obveznica koje je izdala zemlja regionala članica EU po stopi od 1,52%.

Planirani prihod od kamata na HOV-operativni portfolio koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI), iznosi 82.000 EUR, a čine ga korporativne obveznice finansijskog sektora-podsektor bankarstvo sa prosječnom stopom prinosa od 0,096%. Ovaj portfolio je uveden u investicionu strategiju kao dodatni odgovor na mjere i politiku ECB-a, a u cilju nastavka diversifikacije ulaganja međunarodnih rezervi, sa namjenom da isti nakon eventualne upotrebe likvidnog portofolia posluži za nadoknadu potrebne likvidnosti. Imajući u vidu da se kao emitenti korporativnih obveznica razmatraju samo banke sa minimalnim kreditnim rejtingom A-, investiranjem u ove hartije nije se ušlo u dodatno uvećanje kreditnog rizika.

Ilustracije radi, na graficima ispod ovog teksta su prikazane krive prinosa na državne HOV, njemačke pokrivenе obveznice i kvazi-državne HOV u koje se ulažu sredstva međunarodnih rezervi Centralne banke.

Na Grafiku 3 se može vidjeti da su prinosi na gotovo sve državne obveznice zemalja euro zone negativni na većem dijelu krive do deset godina. Najveće prinose nose španske hartije od vrijednosti, koje se kreću oko nule na period od šest godina, a na period od deset godina imaju prinos od oko 58bp. Prinosi na njemačke HoV, kao benčmark HoV za Evropu, su negativni na čitavoj krivoj do deset godina, a hartije čije je dospijeće 10-godina imaju negativan prinos od 10bp. Prinosi na belgijske hartije su pozitivni na periodima iznad osam godina, dok francuske kao i irske hartije imaju pozitivan prinos iznad sedam i po godina. Prinosi na 10-godišnje HoV Belgije iznose 22bp, Francuske 27bp i Irske 30bp.

Grafik 3: Prinosi na državne HoV (na dan 31.10.2021. godine)

Kao i kod prinosa na većinu državnih HoV, prinosi na njemačke pokrivenе obveznice (Pfandbriefe – pokrivenе hipotekama i pokrivenе javnim zajmovima – Grafik 4) imaju negativne vrijednosti za sva dospijeća do skoro pet godina, i tek su u petoj godini blago pozitivni. Prinosi na obveznice pokrivenе hipotekom imaju isti trend kretanja kao i prinosi na obveznice pokrivenе javnim zajmom. Od jedne godine do pet godina prinosi na obveznice pokrivenе hipotekom imaju viši prinos u odnosu na prinose na obveznice pokrivenе javnim zajmom u visini od oko 1.5bp. Za dospijeća do tri mjeseca prinosi na ovu vrstu instrumenata dostižu vrijednost od oko -52bp, a za dospijeća od pet godina dostižu 1.6bp.

Grafik 4: Prinosi na njemačke pokrivenе obveznice (Pfandbrief) (na dan 31.10.2021. godine)

S obzirom da ne postoji jedna prinosna kriva za tržište kvazi-državnih hartija, prinosi na tom tržištu su na Grafiku 5 približno prikazani pomoću sljedećih prinosnih krivih: francuske agencijske, njemačke agencijske, evropske agencijske AA rejtinga i eurske državne agencije AAA rejtinga. Treba napomenuti da ove krive ne prikazuju prinose hartije svih emitentata koji su dozvoljeni postojećim indeksom. Grafik 5 prikazuje da se na ovom dijelu tržišta na period do pet godina trenutno može ostvariti negativan prinos i to od -64bp do -3bp, dok se prinos iznad nulte vrijednosti bilježi tek kod ovih obveznica dospjeća iznad pet i po godina.

Grafik 5: Prinosi na kvazi-državne HOV (na dan 31.10.2021. godine)

Sektor finansijskih korporativnih hartija od vrijednosti je izuzetno raznovrstan i ne postoji jedinstvena prinosna kriva. Indeks ovih hartija (filtriran na hartije dozvoljenih emitentata) pokazuje da se trenutni prinosi za dospijeća od jedne do sedam godina kreću u intervalu od -44bp do 38bp.

Gore navedenom treba dodati da prikazani grafici služe za orijentaciju i prikazuju približnu, trenutnu sliku stanja (kraj Oktobra 2021.godine), dok se ostvareni prinosi prilikom same trgovine HOV razlikuju i mogu biti drugačiji od ovih na graficima prikazanih.

Prihodi od kamate na depozite nijesu planirani za 2022.godinu, polazeći od činjenice da će se ostvarivati negativne kamatne stope na raspoloživa sredstva u ove plasmane (likvidni portfolio), koji će u prosjeku iznositi 257 mil. EUR. Prosječni nivo depozita je formiran na osnovu postojećeg stanja depozita kao i raspoloživih podataka dobijenih od Ministarstva finansija u vezi servisiranja obaveza u inostranstvu i najave da neće biti dodatnih (novih) zaduživanja tokom 2022.godine. Pri tome, treba imati u vidu trenutnu visinu indikativnih stopa kod banaka odnosno činjenicu da se kamatne stope na depozite od 6 mjeseci kreću od -0,52% do -0,55% dok se za dospijeća ranija od 6 mjeseci sredstva oročavaju po stopama koje su nepovoljnije od toga i kreću se između -0,55% do -0,58%.

Drugi finansijski prihodi za 2022. godinu planirani su u iznosu od 120.000 EUR i odnose se na prihode od kamata na depozite klijenata odnosno Ministarstva finansija i Fonda za zaštitu depozita (po osnovu upravljanja sredstvima Ministarstva finansija,

Centralna banka ostvaruje finansijske rashode zbog plaćanja visoke negativne kamatne stope na plasman ovih sredstava u inostranstvu). Planirani prihodi su rezultat procjene očekivane visine deponovanih sredstava Ministarstva finansija kod Centralne banke i nivoa obračunate prosječne negativne kamatne stope do kraja 2022. godine.

Prihodi poslovanja i drugi prihodi za 2022. godinu planirani su u iznosu od 13.906.000 EUR, što je za 8% veće od plana za 2021.godinu. Prihodi od poslovanja i drugi prihodi čine 81% ukupno planiranih prihoda, a čine ih: prihodi od naknada, prihodi od određenih naknada, prihodi od operativnog lizinga, prihodi od prodaje i drugi prihodi.

Prihodi od naknada planirani su u ukupnom iznosu od 13.046.800 EUR, što čini 76% ukupno planiranih prihoda. Ove prihode čine:

- 1) Naknade za usluge platnog prometa u iznosu od 7.199.000 EUR, što čini 42% ukupno planiranih prihoda. Ovi prihodi su za 17% veći u odnosu na plan za 2021.godinu. U grupu ovih prihoda ulaze naknade za usluge platnog prometa odnosno naknade za učešće u RTGS-u, obračun naknada u RTGS-u, obračun naloga u DNS-u, naknade po osnovu ostalih usluga koje Centralna banka pruža u platnom prometu (produženi rad RTGS-a, prijem i upućivanje poruka, naknade na prekonoćna salda banaka na računima kod Centralne banke, i sl.). Veći očekivani obim i broj transakcija, promet na računima u RTGS-u, DNS-u i Glavnom računu državnog trezora (realizacija investicionog budžeta), kao i prognoze i projekcije ostvarivanja privrednog rasta za 2022. godinu od strane relevantnih domaćih i međunarodnih institucija i povratak prihoda na pretkrizni nivo, uslovili su očekivanu projekciju rasta ovog prihoda tokom 2022.godine. Ukoliko posmatramo projekciju naknada za transfer sredstava u platnom prometu, isključujući naknade na prekonoćna salda banaka, izveli bi zaključak da je projektovan rast prihoda od naknada iz platnog prometa veći za 5% do kraja 2022.godine, u odnosu na tekuću godinu. Sa druge strane za očekivati je da, ukoliko se ostvare prognoze ekonomskog rasta za narednu godinu, banke povećaju svoju kreditnu aktivnost i time smanje iznos prekonoćnih salda na transakcionim računima kod Centralne banke. Shodno navedenom, projektovani iznos naknada po ovom osnovu je na nižem nivou za 6% od ostvarenog do kraja tekuće godine.
- 2) Naknade za usluge od operacija sa gotovim novcem planirane su u iznosu od 355.000 EUR i čine 2% ukupno planiranih prihoda. Ove naknade su veće od plana za 42%. Povećanje u odnosu na plan za 2021.godinu najvećim dijelom je rezultat više planiranih naknada za gotovinske uplate u novčanicama na račun klijenata.
- 3) Naknade za sprovođenje prinudne naplate planirane su u iznosu od 668.800 EUR što čini 4% ukupno planiranih prihoda. Ove naknade su za 14% veće od

plana. Imenovana naknada nastaje iz aktivnosti sprovođenja prinudne naplate na računima izvršnih dužnika i to po osnovu izdavanja i izvršavanja naloga za prinudnu naplatu, obračuna kamate po izvršnim nalozima, izvršavanja naloga iz prethodnih godina, izdavanja potvrda izvršnim dužnicima i povjeriocima, upućivanja poruka, naknada za davanje podataka javnim izvršiteljima i naknada za povlačenje, odlaganje ili izmjenu naloga za prinudnu naplatu.

- 4) Naknade za poslove fiskalnog agenta planirane su u iznosu od 700.000 EUR što čini 4% ukupno planiranih prihoda i manje su 41% u odnosu na plan za 2021.godinu. Prihode planirane po ovom osnovu čine naknade za servisiranje ino duga, koje su planirane na osnovu procjene dospijeća obaveza Ministarstva finansija Crne Gore po ino-kreditnim obavezama i najave da neće biti dodatnih (novih) zaduživanja države do kraja naredne godine. Naknade za registrovanje državnih zapisa nisu planirane za 2022.godinu, iz razloga što javno dostupne informacije ukazuju na namjeru Ministarstva finansija da neće biti emisije novih zapisa.
- 5) Naknade za kontrolu poslovanja banaka, dozvole i odobrenja planirane su u iznosu od 3.562.000 EUR, što čini 21% ukupno planiranih prihoda. Ove naknade su za 13% veće od planiranih prihoda za prethodnu godinu iz razloga porasta aktive banaka tokom 2021.godine (rast od cca 572 mil. EUR ili 12%). Način obračuna ove naknade je saglasan Odluci o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka. Ova naknada se obračunava primjenom procenta od 0,065% na ukupan iznos aktive svih banaka, filijala stranih banaka, mikrokreditnih finansijskih institucija i kreditnih unija u Crnoj Gori, na kraju godine koja prethodi godini za koju se obračunava naknada.
- 6) Naknade za usluge pretrage kreditnog registra planirane su u iznosu od 551.000 EUR, što čini 3% ukupno planiranih prihoda i veće su za 10% od plana za 2021.godinu. Saglasno Odluci o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka utvrđen je jedinstven iznos tarife za usluge pretrage Kreditnog registra za kreditno-depozitne institucije, pravna lica i preduzetnike i fizička lica. Ukoliko se realizuje prezentovani program Ministarstva finansija i socijalnog staranja pod nazivom „Evropa sad“, bilo bi za očekivati povećanje potražnje za dodatnim kreditnim sredstvima usled rasta platežne moći stanovništva te samim tim i većeg broj upita u kreditnom registru.
- 7) Naknada za kontrolu platnih sistema i platnih institucija (uslovljena odredbama Zakona o platnom prometu) planirana je u iznosu od 11.000 EUR. Ovaj prihod se odnosi na prihod od godišnje kontrole za rad platnih institucija i naknade za odlučivanje po zahtjevima za pružanje dodatnih platnih usluga, za osnivanje ogrankova, upis u registar, smanjenje iznosa sopstvenih sredstava i sl. Smanjenje u odnosu na plan posljedica je nepostojanja prihoda po osnovu godišnje naknade za kontrolu institucija elektronskog novca, iz razloga što je jedna institucija za elektronski novac obavijestila o prestanku pružanja ovih usluga.

Prihodi od određenih naknada planirani su u ukupnom iznosu 152.000 EUR, što je za 51% više u odnosu na plan. Ove prihode čine prihodi od naknada za transfere preko računa Centralne banke u inostranstvu i naknade za usluge konverzije. Iz razloga nemogućnosti preciznog predviđanja potreba poslovnih banaka za transferisanjem sredstava preko računa Centralne banke u inostranstvu (tzv. razmjena novca) evidentirana je razlika u odnosu na plan.

Prihodi od operativnog lizinga-davanja u zakup planirani su u iznosu od 201.200 EUR, što čini 1% ukupno planiranih prihoda za 2022. godinu. Ovi prihodi su za 32% manji u odnosu na plan za 2021.godinu i odnose se na prihode po osnovu operativnog lizinga poslovnog prostora Centralne banke. Smanjenje ovih prihoda je rezultat smanjenja visine zakupnine uslijed nepovoljnog uticaja pandemije Covida 19 na poslovanje zakupaca.

Prihode od prodaje čine prihodi od prodaje plemenitih metala-numizmatike, prihodi od prodaje mjeničnih blanketa i prihodi od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja, a planirani su u iznosu od 335.000 EUR, što čini 2% ukupno planiranih prihoda. Ovi prihodi su planirani u iznosu koji je za 9% veći u odnosu na plan za 2021.godinu, iz razloga očekivanog rasta prihoda od prodaje mjeničnih blanketa.

Druge prihode čine naknadno utvrđeni prihodi iz ranijih godina i ostali prihodi (prihodi od kamata na stambene kredite po fer vrijednosti, prihodi od uplate Evropske komisije za potrebe BCI, prihodi od muzejske aktivnosti, prihode od naknada za davanje mišljenja i sl.), koji su planirani u iznosu od 171.000 EUR. Manji iznos ovih prihoda u odnosu na planirane za 2021.godinu godinu rezultat je činjenice da je Centralna banka tokom tekuće godine imala prihode od donacija opreme za dizaster lokaciju i server salu kroz IPA projekte Evropske komisije, kao i prihode po osnovu pozitivnih efekata procjene nekretnina, postrojenja i opreme, što neće biti slučaj tokom naredne godine.

VIII. PLANIRANI RASHODI ZA 2022. GODINU

Finansijskim planom Centralne banke za 2022. godinu predviđeni su ukupni rashodi u iznosu od 14.958.000 EUR, sa sljedećom strukturu:

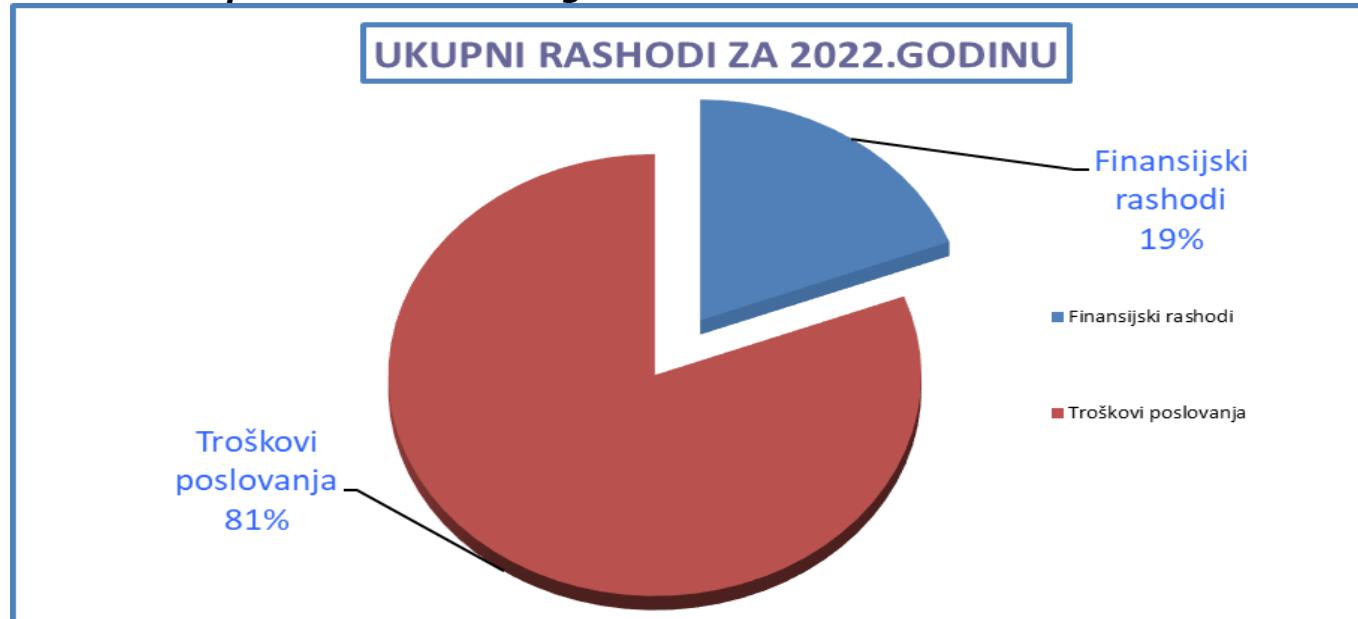
Tabela 2: Ukupni rashodi

PLANIRANI RASHODI 2022					
NAZIV	Plan 2021	Plan za 2022.god.	Struktura Fin plana za 2022.g.	Index Plan 2022/ Plan 2021	
1	2	3	4	5	6
1. Finansijski rashodi	2.700.000	2.872.000	19	106	
1.1. Rashodi kamata	0	0	0	0	
1.2. Gubici od prodaje i umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava	0	0	0	0	
1.3. Negativne kursne razlike	0	0	0	0	
1.4. Drugi finansijski rashodi	2.700.000	2.872.000	19	106	
Finansijski rashodi na HOV-negativna kamatna stopa	700.000	1.331.000	9	190	
Finansijski rashodi na depozite-negativna kamatna stopa	2.000.000	1.541.000	10	77	
2. Troškovi poslovanja	11.847.400	12.086.000	81	102	
2.1. Troškovi naknada	231.400	263.000	2	114	
2.2. Troškovi zaposlenih	8.429.500	8.547.000	57	101	
2.2.1. Bruto zarade	7.973.000	7.876.000	53	99	
2.2.2. Druga primanja	215.000	325.000	2	151	
2.2.3. Naknade povećanih troškova zaposlenih	241.500	346.000	2	143	
2.3. Administrativni troškovi	666.500	651.500	4	98	
2.4. Operativni troškovi	2.160.000	2.239.500	15	104	
2.5. Drugi troškovi poslovanja	360.000	385.000	3	107	
U K U P N O RASHODI	14.547.400	14.958.000	100	103	

Ukupni rashodi za 2022. godinu planirani su u iznosu od 14.958.000 EUR i za 3% su veći u odnosu na plan za 2021.godinu. Povećanje ukupnih rashoda u odnosu na plan rezultat je većih finansijskih rashoda po osnovu negativne kamatne stope i troškova poslovanja.

Ukupne rashode čine finansijski rashodi i troškovi poslovanja.

Grafik 7: Ukupni rashodi za 2022.godinu

Prilikom planiranja rashoda za narednu poslovnu godinu, pošlo se od realizovanog izvršenja za prvi deset mjeseci 2021. godine i procjene izvršenja do kraja godine, a nivo i način njihovog izvršenja zavisiće od stvarnih mogućnosti, odnosno ostvarenja prihoda Centralne banke ali isto tako i nivoa intenziteta daljih efekata pandemije Covidom 19. Pri izradi plana rashoda prvenstveno su uzeti u obzir predlozi i sugestije unutrašnjih organizacionih jedinica o njihovim potrebama za nesmetano ostvarivanje planiranih poslova i zadataka, povećanje troškova uslijed rasta cijena energenata u svijetu, mogućeg povećanog broja službenih putovanja zbog povećane imunizacije, s tim što je izvršena optimalno moguća racionalizacija rashoda do nivoa koji u svakom trenutku obezbjeđuje efikasno i kvalitetno poslovanje i pruža osnov za realizaciju planiranih postupaka javnih nabavki.

Finansijski rashodi planirani su u iznosu od 2.872.000 EUR i predstavljaju 19% ukupno planiranih rashoda za 2022.godinu. Ove rashode čine: rashodi kamata, gubici od prodaje i umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava, negativne kursne razlike i drugi finansijski rashodi.

Rashodi kamata nijesu planirani za 2022.godinu iz razloga neočekivanja rashoda po osnovu obavezne rezerve i kamata drugim finansijskim institucijama i javnom

sektoru uslijed negativnog nivoa kamatnih stopa na međunarodnom finansijskom tržištu. Kod planiranja rashoda od kamata bankama na obaveznu rezervu uzimaju se u obzir eventualne promjene na nivou depozita i podzakonskih propisa koji regulišu problematiku obavezne rezerve. Početna pretpostavka je da će se sadašnji nivo obavezne rezerve zadržati i tokom naredne godine (oko 214 mil.EUR) i da će se plaćati kamata bankama po stopi EONIA-10bp na godišnjem nivou (permanentno zadržavanje na negativnom nivou), s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Gubici od prodaje i umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava (MSFI 9) i kursne razlike se, saglasno međunarodnim računovodstvenim standardima ne planiraju, iz razloga nepredvidivosti njihovih vrijednosti i nemogućnosti realne procjene visine istih u budućnosti.

Drugi finansijski rashodi su planirani u iznosu od 2.872.000 EUR, a odnose se na finansijske rashode na HOV-negativna kamatna stopa u iznosu od 1.331.000 EUR i finansijske rashode na depozite-negativna kamatna stopa u iznosu od 1.541.000 EUR. Polazne pretpostavke za planiranje gore navedenih iznosa su prosječna negativna depozitna stopa od -0,60% i očekivani negativni efektivni prinos na HOV od -0,60% do -0,65% (prihod od HOV manji od njene kupovne cijene). Naime, zbog nepovoljnih uslova ulaganja na međunarodnom finansijskom tržištu izvjesno je da će uslovi plasmana sredstava međunarodnih rezervi biti i dalje uslovljeni negativnim rasponom kamatnih stopa.

Razlozi ostvarivanja ovih finansijskih rashoda generalno se ogledaju u sledećim ograničenjima koja i dalje egzistiraju na tržištima novca i kapitala i to: na depozitna sredstva koja se drže na računima stranih banaka za potrebe tekuće likvidnosti plaća se visoka negativna kamatna stopa; ostala raspoloživa depozitna sredstva mogu se oročavati kod stranih banaka samo po negativnim kamatnim stopama (koje se kreću od -0,52% do -0,58%). Ulaganja u kratkoročne hartije od vrijednosti originalnog roka dospijeća do jedne godine dominantno je moguće vršiti samo po negativnoj stopi prinosa.

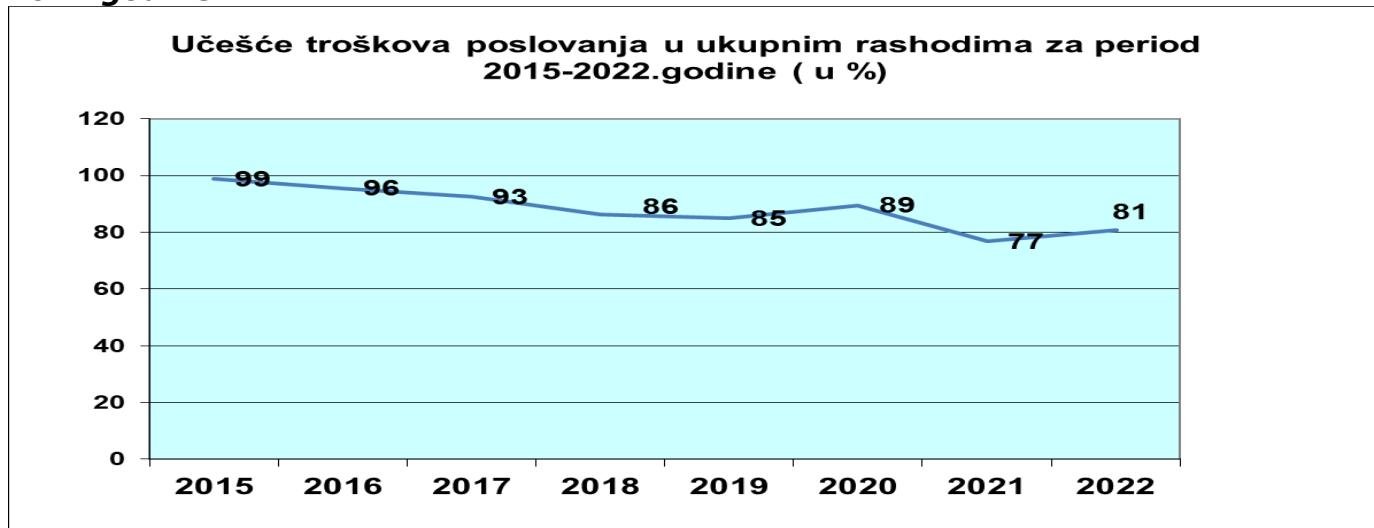
Troškovi poslovanja planirani su na nivou od 12.086.000 EUR, što je za 2% veće od plana za 2021.godinu. Ove troškove čine: troškovi naknada, troškovi zaposlenih, administrativni troškovi, operativni troškovi poslovanja i drugi troškovi poslovanja.

Tokom 2021. godine su sprovedene mjere racionalizacije u okviru svih troškova poslovanja pa su za deset mjeseci tekuće godine troškovi poslovanja realizovani u iznosu koji je niži od planiranih za 10%, pri čemu su kategorije iz ove grupe troškova niže od plana, i to: troškovi zaposlenih 3%, administrativni troškovi za 28%, operativni troškovi niži za 30%, a drugi troškovi poslovanja su niži za 28%.

Učešće troškova poslovanja u ukupnim rashodima se smanjilo u odnosu na prethodni period, tj. planirano učešće troškova poslovanja u ukupnim rashodima za

2022.godinu iznosi 81%, što je niže u odnosu na period 2015-2020.godine kada je iznosilo preko 85%. Trend kretanja učešća troškova poslovanja u ukupnim rashodima za period od 2015-2022.godine prikazan je na grafiku u nastavku teksta:

Grafik 9: Učešće troškova poslovanja u ukupnim rashodima za period 2015-2022.godine

Troškovi naknada planirani su u iznosu od 263.000 EUR, što čini 2% ukupno planiranih rashoda. Ovi troškovi su za 14% veći u odnosu na plan za 2021.godinu i odnose se na: troškove naknada bankama za usluge platnog prometa, troškove naknada za registrovanje državnih zapisa, za održavanje kastodi računa, troškove naknada za transport novca i troškove određenih naknada odnosno troškove bankama za unošenje i iznošenje efektive, troškove naknada bankama za platni promet kao i troškove ostalih određenih naknada.

Troškovi naknada za usluge platnog prometa i održavanje kastodi računa planirani su u iznosu od 65.000 EUR.

Troškovi određenih naknada koji obuhvataju naknade ino bankama za unošenje/iznošenje efektive i troškove ostalih određenih naknada planirani su u iznosu od 198.000 EUR.

Troškovi naknada bankama za unošenje efektive planirani su u iznosu od 60.000 EUR. Snabdijevanje klijenata Centralne banke potrebnim količinama i apoenskom strukturom gotovog novca blagovremeno se obezbeđuje od korespondentskih banaka u inostranstvu kroz unošenje potrebne količine gotovog novca u novčanicama i kovanom novcu.

Troškovi naknade bankama za iznošenje efektive planirani su u iznosu od 125.000 EUR. Prilikom planiranja ovog troška pošlo se od ostvarenih troškova po osnovu iznošenja gotovog novca - novčanica u tekućoj godini, fizičkih ograničenja sredstava

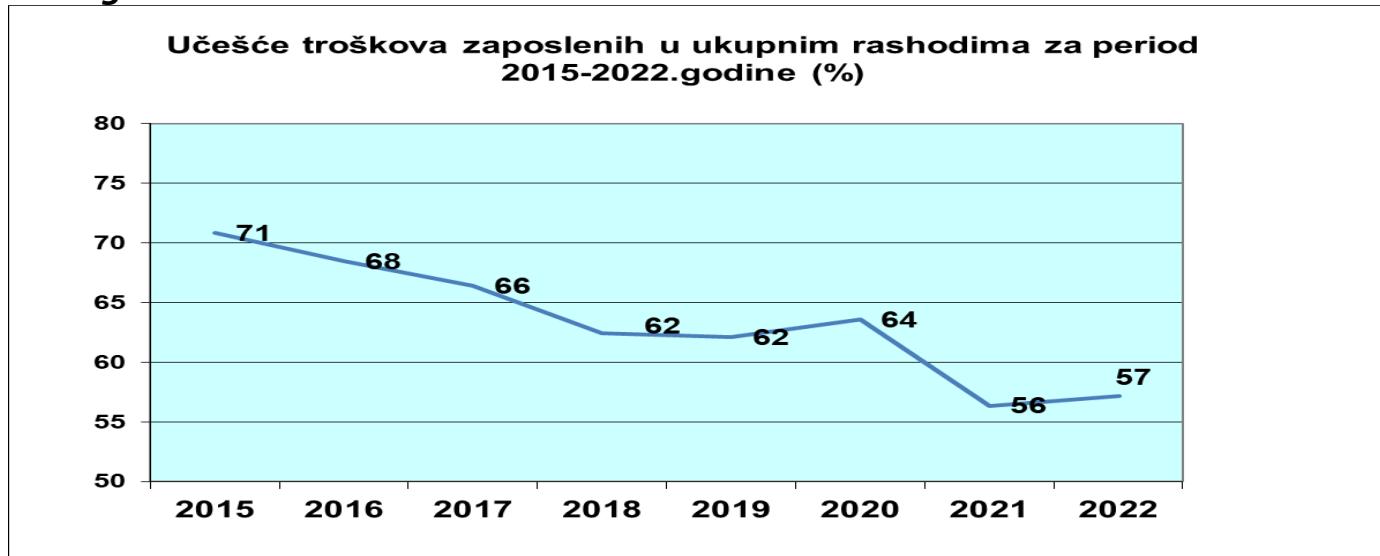
koja se može držati u trezoru, kao i prepostavke da će se uplate gotovog novca u novčanicama od strane banaka kretati na dosadašnjem nivou.

Troškovi ostalih određenih naknada su planirani u iznosu od 13.000 EUR, od čega se 10.000,00 EUR odnosi na špeditorske i manipulativne troškove za iznošenje i unošenje kovanog novca i troškove koji mogu nastati uslijed uvoza kovanica od plemenitih metala, kao i na troškove koji nastanu prilikom slanja i povraćaja prigodnog kovanog novca. Preostali dio sredstava u iznosu od 3.000,00 EUR se odnosi na plaćanje aerodromskih usluga koje se odnose na manipulaciju val - pošiljki sa inostranstvom pri iznošenju i unošenju gotovog novca - novčanica u/iz korespondentske banke u inostranstvu.

Troškovi zaposlenih planirani su u iznosu od 8.547.000 EUR, što je za 1% veće od plana za 2021.godinu.

Planirano učešće troškova zaposlenih u ukupnim rashodima za 2022.godinu iznosi 57%, što je značajno niže u odnosu na trend učešća 2015-2020.godine. Trend učešća troškova zaposlenih u ukupnim rashodima za period od 2015-2022.godine prikazan je na sljedećem grafiku:

Grafik 10: Učešće troškova zaposlenih u ukupnim rashodima za period 2015-2022.godine

Troškove zaposlenih čine: bruto zarade zaposlenih, druga primanja, naknade povećanih troškova zaposlenih i ostali troškovi zaposlenih.

Bruto zarade zaposlenih planirane su u iznosu od 7.876.000 EUR, što je za 1% manje od plana za 2021.godinu.

Napominjemo da je cijena rada (obračunska vrijednost koeficijenta) u Centralnoj banci kao osnovni input za obračun zarada ostala nepromijenjena, kao doprinos sproveđenju mjera interne ekonomije i racionalizacije troškova poslovanja u dužem vremenskom periodu. Takođe, prilikom projektovanja troškova zarada uzeti su u obzir i drugi elementi koji utiču na formiranje visine ovog troška kao što su: obračunska vrijednost koeficijenta zarada, visina startnog osnova, troškovi poreza i doprinosa, procenti minulog rada zaposlenih i dr.

Projekcija troškova bruto zarada za 2022.godinu uzima u obzir predložene izmjene poreskog opterećenja rada definisane programom „Evropa sad“ koji podrazumijeva uvođenje neoporezivog dijela zarade od 700 EUR na bruto osnovicu, uvećane stope poreza na dohodak od 15% na bruto osnovicu iznad 1.000 EUR, i ukidanje obaveze plaćanja doprinosa na obavezno zdravstveno osiguranje (ukidanje stope doprinosa na teret i zaposlenog i poslodavca).

Druga primanja su planirana u iznosu od 325.000 EUR i veća su u odnosu na plan za 2021.godinu za 51%. Ova grupa troškova čini 2% ukupnih rashoda. U ovu grupu troškova spadaju troškovi jubilarnih nagrada, otpremnina, solidarne pomoći i ostala primanja definisana Kolektivnim ugovorom Centralne banke, kao i ostalih naknada zaposlenima. Povećanje u odnosu na plan za 2021.godinu uslovljeno je većim projektovanim iznosom za isplatu otpremnina, jubilarnih nagrada i solidarnih pomoći shodno odredbama Kolektivnog ugovora.

Naknade povećanih troškova zaposlenih planirane su u iznosu od 346.000 EUR i za 43% su veće u odnosu plan za 2021.godinu. Ove naknade čine 2% ukupno planiranih rashoda. Najznačajnije stavke u strukturi ovih troškova predstavljaju troškovi službenih putovanja, troškovi stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih. Imajući u vidu dosadašnji trend pandemije Covidom 19, očekivanja da će doći do stabilizacije prilika koje se odnose na pandemiju povećanjem procenta imunizacije, te činjenice da su centralne banke u Evropskoj uniji počele sa organizacijom skupova/ događaja/ seminara uživo, svi planirani troškovi putovanja za 2022. godinu su povećani na nivou Centralne banke u odnosu na plan za prethodnu godinu, odnosno na nešto niži nivo u odnosu na pretkrizni period. Takođe, uzet je u obzir i značaj razvijanja i jačanja bilateralne tehničke saradnje sa drugim evropskim centralnim bankama u cilju osiguranja tehničke pomoći na institucionalnom nivou kroz unapređenja znanja, usklađivanja i postepene implementacije EU standarda i najboljih praksi, politika i metodologija, te neophodnost da se tokom sljedeće godine planom obezbijede sredstva za dalju specijalističku obuku zaposlenih kao i prisustvo bilateralnim sastancima. Osim toga, izvršavanje obaveza u pregovaračkim poglavljima sa EU je prepoznato kao prioritetsko važno, te je neophodno projektovati odgovarajuća sredstva za ovu namjenu.

Administrativni troškovi planirani su u iznosu od 651.500 EUR i manji su za 2% u odnosu na plan za 2021.godinu. Ovi troškovi obuhvataju: troškove kancelarijskog materijala, troškove energije, komunalne usluge, nematerijalne usluge i naknade drugim fizičkim licima.

Troškovi kancelarijskog materijala su planirani u iznosu od 110.200 EUR i za 34% su manji u odnosu na plan za 2021.godinu, uslijed planiranog smanjenja izdataka za nabavku zaštitnih maski, sredstava za dezinfekciju i ostalog materijala neophodnog u zaštiti zaposlenih protiv epidemije Covidom 19, kao i troškova pribora i rezervnih djelova koji su neophodni za normalno odvijanje kancelarijskog poslovanja.

Troškovi energije (električne energije, lož ulja i goriva za automobile, punjenja za agregat) planirani su u iznosu od 207.000 EUR, što je za 4% veće u odnosu na plan za 2021.godinu, uslijed očekivanja porasta cijena električne energije i goriva tokom 2022.godine.

Troškovi komunalnih usluga planirani su u iznosu od 65.000 EUR, i za 3% su veći od plana.

Nematerijalne usluge planirane su u iznosu od 136.000 EUR, što predstavlja povećanje u odnosu na plan za 2021. godinu za 5%. Strukturu ovih troškova čine troškovi revizije, vještačenja i procjene, troškovi konsultantskih i advokatskih usluga, štampanja knjiga i izvještaja, troškovi oglasa, troškovi reklame i propagande i ostali troškovi nematerijalnih usluga. Povećanje u odnosu na plan prvenstveno je izazvano većim planiranim troškovima štampanja knjiga i izvještaja i troškovima reklame i propagande.

Naknade drugim fizičkim licima su predviđene u iznosu od 133.300 EUR, što je za 3% veće od plana. Ove naknade obuhvataju naknade po ugovorima o djelu, naknade članovima Savjeta Centralne banke koji nijesu u radnom odnosu u Centralnoj banci, Odbora za reviziju, stipendije i kredite učenicima i studentima, autorske honorare i ostale naknade drugim fizičkim licima. Povećanje u odnosu na plan rezultat je planiranja drugih naknada fizičkim licima koje se između ostalog odnose na planirane nagrade učesnicima CBCG FinTech Hackathona, u cilju promocije i podsticanja inovacija u domenu digitalnog bankarstva i finansijskih tehnologija, te namjere Centralne banke da i na ovaj način da svoj doprinos finansijskoj edukaciji u oblasti digitalnih bankarskih i platnih servisa.

Operativni troškovi poslovanja planirani su u iznosu od 2.239.500 EUR (u koje je uključena i amortizacija od 656.000 EUR) i čine 15% ukupno planiranih rashoda. Ovi troškovi su veći za 4% od plana, što je najvećim dijelom rezultat većih izdvajanja po osnovu troškova za održavanje materijalne i nematerijalne imovine Centralne banke.

Troškovi održavanja osnovnih sredstava i opreme planirani su u iznosu od 845.000 EUR. Ovi troškovi se odnose na troškove održavanja imovine i troškove osiguranja imovine.

Troškovi održavanja imovine planirani su u iznosu od 830.000 EUR i odnose se na:

- održavanje hardvera i nematerijalne imovine (licenci) koje se odnose na garancije i standardnu podršku za komponente računarske LAN I WAN mreže, održavanje serverskih infrastrukturnih komponenti, održavanje print sistema, održavanje MDC-micro data centra sefova, centralnih UPS uređaja, produženje važenja licenci bezbjednosnog rješenja za radne stанице i servere, licenciranje Microsoft softverskih proizvoda, licenciranje Microsoft SQL softvera, podršku za Oracle softverske proizvode, podršku i održavanje aplikativnog sistema RTS/X, produženje godišnje podrške za IT Service Management softvere, obnavljanje standardne podrške za infrastrukturu javnih ključeva, produženje podrške za određene softvere, produženje licence za Data Leakage Protection sistem, i
- zaključivanje novih i produženje postojećih ugovora o održavanju poslovnih zgrada, izradu spoljašnjeg i unutrašnjeg moleraja objekata Centralne banke, održavanje voznog parka, PTT opreme, servisiranje i održavanje sistema video nadzora, kontrole pristupa,evidencije radnog vremena, protivprovalnog alarmnog sistema, protivpožarnih sistema, aparata i hidrantske mreže, održavanje osnovnih sredstava u Trezoru-standardizovanih mašina za preradu novčanica, kontrolu i rolovanje kovanica, ekspertske stanice za ispitivanje novčanica i dokumenata i sl, kao i ad hoc održavanja.

Troškovi osiguranja imovine planirani su u iznosu od 15.000 EUR.

Troškovi literature planirani su u iznosu od 21.500 EUR. Ovi troškovi se odnose na troškove za nabavku literature, službenih listova, časopisa za stručno unapređivanje znanja zaposlenih, kao i obogaćivanje bibliotečkog fonda Centralne banke.

Troškovi telekomunikacionih usluga su planirani u iznosu od 345.000 EUR i čine 2% ukupno planiranih rashoda. Ovi troškovi su za 1% manji u odnosu na plan. Ove troškove čine troškovi fiksnih i mobilnih telefona i troškovi korišćenja komunikacionog sistema za potrebe razmjene podataka kreditnog registra sa poslovnim bankama. Ostali troškovi iz ove grupe usluga su troškovi Internet, Swift, Bloomberg, Bankers Almanah, Fitch-Solution, Ice index i Webex koji služe za praćenje kretanja indeksa finansijskih instrumenata na međunarodnim tržištima novca i kapitala. Izvršenje ovih troškova vezano je za ranije zaključene ugovore koje je, zbog obezbjeđivanja dostupnosti neophodnim informacijama i podacima, potrebno u kontinuitetu obnavljati.

Troškovi poreza, taksi i drugih dažbina su planirani u iznosu od 62.000 EUR i odnose se na troškove poreza na imovinu, ostale poreze i druge dažbine, kao i troškove po sudskim rješenjima i pravosudnim presudama.

Troškovi naknada po ugovorima o poslovnoj saradnji planirani su u iznosu od 310.000 EUR, što je manje u odnosu na planirani trošak u 2021.godini za 22%. Trošak planiran na ovoj poziciji najvećim dijelom se odnosi na trošak naknada po ugovorima o poslovnoj saradnji za pravna lica i to za: osiguranje gotovog novca u Trezoru, izdavanje jubilarnog numizmatičkog kovanog novca, pratnju transporta gotovog novca i ostalih trezorskih vrijednosti od strane Uprave policije-Protivterorističke jedinice, izradu projektne dokumentacije i stručnog nadzora zavisno od potreba realizacije pojedinih stavki iz investicionog plana, angažovanje zaštitarske službe za objekate Centralne banke, izradu Plana zaštite obavezno štićenih objekata (objekat rezervne lokacije na Žabljaku i trezorskih prostorija u Skupštini Crne Gore), identifikacija sigurnosnih ranjivosti i analiziranje mogućnosti njihovog iskorištavanja od strane anonimnih i zlonamjernih korisnika (Pentest-spoljašnji i unutrašnji), troškovi vezani za pomoć u razvoju i implementaciji novih tehnologija (modernizacija aplikativnih rješenja, implementacija bezbjednosnih sistema: Microsoft CA, Splunk sistem), finansiranje projekta „Nedjelja štednje“ i dr.

Amortizacija je planirana u iznosu od 656.000 EUR, što predstavlja 4% ukupno planiranih rashoda i za 8% je manja u odnosu na plan za prethodnu godinu. Obračun amortizacije započinje sa danom stavljanja osnovnog sredstva u upotrebu, a prestaje zaključno s mjesecom kada se sredstvo u cijelosti amortizuje, otuđi ili rashoduje i odnosi se na amortizaciju opreme i nepokretnosti u vlasništvu banke.

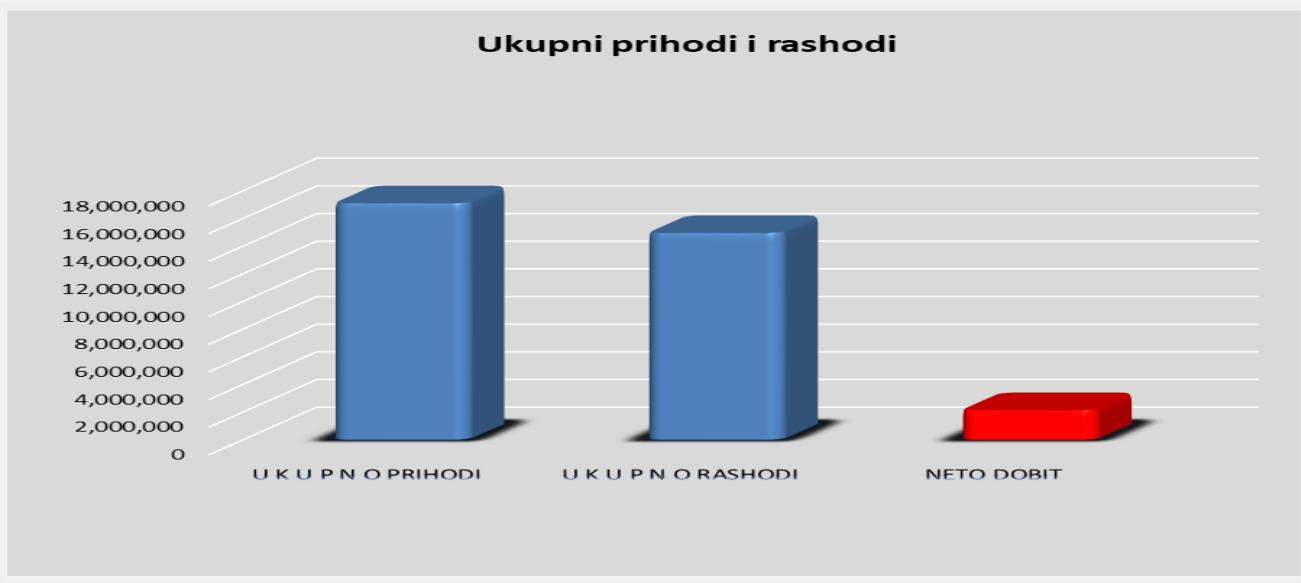
Drući troškovi poslovanja planirani su u iznosu od 385.000 EUR, što predstavlja povećanje od 7% u odnosu na plan za 2021.godinu. Ovi troškovi čine 3% ukupno planiranih rashoda u 2022. godini i odnose se na troškove humanitarnih aktivnosti, reprezentacije i troškove konferencija i seminara u organizaciji Centralne banke.

Centralna banka, u skladu sa usvojenim smjernicama, posluje na principima društveno odgovorne institucije. Ovaj cilj Banka realizuje kroz odnos prema zaposlenima, saradnju sa Sindikatom Centralne banke, odobravanje sredstava za humanitarne aktivnosti, podršku sportsko-rekreativnim aktivnostima raznih asocijacija i udruženja, kao i kroz brojne druge društveno korisne aktivnosti. Plan za troškove konferencija i seminara obuhvata i troškove studijskih posjeta vezanih za bilateralnu saradnju sa drugim bankama i centralnim bankama zemalja regiona; organizovanja tradicionalnih sastanaka i susreta guvernera regiona, bankarskih seminara i sastanka u okviru Holandsko-belgijske konstituence čiji je član Centralna banka Crne Gore. Takođe, intenziviranje aktivnosti u okviru procesa evropskih integracija često podrazumjeva organizovanje skupova, sastanka i dogadjaja koji se ne mogu unaprijed planirati već se realizuju na ad hoc osnovi.

IX. PLANIRANI REZULTAT POSLOVANJA ZA 2022. GODINU

Kao razlika između prihoda i rashoda za 2022. godinu, planirano je ostvarivanje **neto dobiti u iznosu od 2.150.000 EUR.**

Grafik 11: Ukupni prihodi i rashodi

Visina planirane neto dobiti uslovljena je ostvarivanjem planiranih prihoda odnosno izvršavanjem planiranih rashoda tokom 2022. godine. U cilju optimizacije poslovanja, a imajući u vidu potencijalno dalje negativne efekte pandemije Covidom 19 na kretanja na međunarodnim finansijskim tržištima, dio planiranih rashoda na koje može uticati menadžment Centralne banke (osim troškova kamata, kursnih razlika, gubitaka po osnovu umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava i drugih finansijskih rashoda po osnovu negativnih kamatnih stopa) biće održavan u planiranim veličinama i racionalizovan do nivoa koji omogućava normalno i efikasno poslovanje tokom 2022. godine. Prilikom upravljanja međunarodnim rezervama sve preduzete aktivnosti će se zasnivati na odredbama definisanim Smjernicama za upravljanje međunarodnim rezervama, uz obezbjeđivanje niske izloženosti kreditnom riziku, riziku likvidnosti, riziku kamatne stope, valutnom i operativnom riziku uz očuvanje likvidnosti i ostvarivanje mogućeg nivoa profitabilnosti. Dakle, *na ne/ostvarivanje planirane neto dobiti za 2022. godinu u najvećoj mjeri mogu uticati kretanja na međunarodnom finansijskom tržištu i njihovo efektuiranje na prihode odnosno rashode od finansijske aktive (negativna kamatna stopa na depozita i negativni prinosi na HOV), evidentiranje troškova rezervisanja za očekivane kreditne gubitke po MSFI 9 kao i eventualno evidentiranje prihoda/rashoda po osnovu rezervisanja (otpis nenaplativih plasmana i potraživanja i rezervisanja za sudske sporove čija se visina ne može unaprijed procijeniti i planirati).*

X. REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA ZA 2022. GODINU

Realizacija Finansijskog plana Centralne banke za 2022.godinu, odnosno raspored sredstava po ovom finansijskom planu vršiće se u skladu sa opštim aktima Centralne banke, donijetim odlukama, programima i planovima rada, utvrđenim kriterijumima i mjerilima Centralne banke, zaključenim ugovorima i drugim aktima koje Centralna banka donosi u skladu sa Zakonom, a radi ostvarivanja ciljeva i izvršavanje funkcija koje su joj povjerene.

XI. DOSTAVLJANJE FINANSIJSKOG PLANA ZA 2022. GODINU

U skladu sa odredbama člana 71 stav 3 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore (»Sl. list Crne Gore«, br. 40/10, 46/10, 6/13 i 70/17), Finansijski plan Centralne banke za 2022. godinu dostavlja se Skupštini Crne Gore i Vladi Crne Gore, radi upoznavanja.

Broj: 0101-8692-5/2021
Podgorica, 22.12.2021. godine